

RISK ASSESSMENT AND SUSTAINABLE PROTECTION OF
CULTURAL HERITAGE IN CHANGING ENVIRONMENT
(HODNOCENÍ RIZIKA A UDRŽITELNÁ OCHRANA KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ V MĚNÍCÍM SE PROSTŘEDÍ)

NEWSLETTER #3

SRPEN 2018 - PROSINEC 2018

Přírodní pohromy a katastrofy představují riziko nejen pro zachování objektů kulturního dědictví ve smyslu jejich kulturní, historické a umělecké hodnoty, ale i z hlediska bezpečnosti návštěvníků, zaměstnanců a místních komunit. Navíc mají bezpochyby negativní dopady na lokální ekonomiky kvůli úbytku příjmů z cestovního ruchu a

na živobytí residentů, kteří jsou na těchto příjmech závislí. ProteCHt2save přispívá ke zlepšení způsobilosti veřejného i soukromého sektoru při zmírňování dopadů klimatických změn a přírodních nebezpečí na areály, objekty a předměty kulturního dědictví. ProteCHt2save se v první řadě snaží o vyvinutí proveditelných a přizpůsobitelných řešení pro zvyšování odolnosti kulturního dědictví vůči povodním a přívalem dešťům.

CO SE STALO V MINULÝCH MĚSÍCÍCH?

SEMINÁŘ A WORKSHOP V BISTRE - SLOVINSKO

Zástupci projektového partnera Obce Kočevje se zúčastnili letního semináře a workshopu *"Požární bezpečnost v budovách kulturního dědictví"*, který proběhl 4. října ve Slovinském technickém muzeu na hradě Bistra. Akce byla zorganizována Slovinskou asociací protipožární ochrany. Zástupci Ministerstva kultury, Slovinské protipožární asociace, Slovinského úřadu pro civilní ochranu a pomoc v případě katastrof, zástupci muzeí, hasičů, inženýru

požárního zabezpečení, architektů, kurátorů a dalších expertů si navzájem vyměnili znalosti a diskutovali o budoucí spolupráci. Protipožární cvičení zahrnovalo záchranu památek z muzea.

CVIČENÍ KOLOMANI18 - MELK, RAKOUSKO

Od 27. srpna do 1. září 2018 jako každoročně proběhla v Benediktinském klášteře Melk v Rakousku Letní univerzita ochrany kulturního majetku pořádaná Dunajskou Univerzitou v Kremži. Během jednotýdenního programu **přispělo 19 účastníků z 9 různých zemí** svými individuálními znalostmi k úspěšnému průběhu akce, která měl za cíl vytvořit prototyp **Záchranného týmu pro kulturní dědictví**

(Cultural Heritage Rescue Teams - CHRT) a na konci týdne vyvrcholila během živého evakuačního cvičení.

Po absolvování série přednášek v prvním dnu týkajících se práce krizového štábu proběhlo druhý den **simulační cvičení s názvem KOLOMANI18**. V tomto cvičení byli účastníci přizváni jako odborníci na ochranu kulturních statků a svými odbornými znalostmi v oblasti ochrany **kulturního dědictví v regionu Wachau** měli tvořit podporu příslušníkům Územního vojenského velitelství Dolního Rakouska. Během cvičení měla být oblast Wachau, která je zapsána na seznamu světového dědictví UNESCO, ohrožena ještě větší povodní než tou v roce 2013 a předpokládalo se, že protipovodňová ochrana zřejmě nevydrží tak velké množství vody. Obyvatelé a také movité kulturní dědictví proto měli být evakuováni.

Třetí den byl zahájen vývoj prototypů CHRT, stejně jako příprava místního muzea pro evakuační cvičení naplánovaného na poslední den. Pátý den proběhla evakuace kláštera, kdy účastníci letní univerzity zaujali místa personálu kláštera Melk. Movitý kulturní majetek byl poté předán styčným důstojníkům z Vojenské ochrany kulturních statků Rakouských ozbrojených sil, kteří byli povoláni na pomoc a dopravili statky na bezpečné místo. V pátek odpoledne proběhla **veřejná prezentace a diskuse o výsledcích** letní univerzity během prvního setkání ProteCHt2save místní pracovní skupiny (Local Focus Group) v Rakousku.

FESTIVAL RESILIENCE - BOLOGNA, ITÁLIE

Festival Resilience se konal v Bologni ve dnech 7. až 9. září 2018 a poprvé byla jedním z témat ochrana kulturního dědictví. CNR-ISAC uspořádal 7. září 2018 své první setkání místní pracovní skupiny (Local Focus Group) v sekci

„Città e areatori dinamici - La resilienza dal passato al futuro / Města a dynamická území - odolnost z minulosti do budoucnosti“. Tato akce je také součástí „Evropské noci vědců 2018“ financované z projektu SOCIETY H2020-MSCA-NIGHT-2018/2019, Nr.819090 (<http://nottedeiricercatori-society.eu/>). [Promo video](#) (jazyk IT).

MEZINÁRODNÍ KONFERENCE - PEČ, MAĎARSKO

Hlavním cílem konference (12. září 2018) bylo představit pokroky v projektu **ProteCHt2save** a **související evropské Interreg iniciativy v oblasti ochrany kulturního dědictví**, zejména s ohledem na zkušenosti a osvědčené postupy v Maďarsku. Cílem akce bylo také zlepšit povědomí místních orgánů a zúčastněných stran zapojených do procesů snižování rizik v případě katastrof, za účelem lepší integrace jejich přístupů a zkvalitnění záměrů. Během konference byly hodnoceny také **aspekty geografických, kulturních a ekonomických rysů**.

Po konferenci následovala **návštěva unikátní plánovací desky** na Univerzitě Pécs na Katedře fyzikální a environmentální geografie.

PRVNÍ SETKÁNÍ MÍSTNÍ PRACOVNÍ SKUPINY (LFG) - FERRARA, ITÁLIE

Castello Estense Ferrara hostil 20. listopadu 2018 setkání Local Focus Group projektu ProteCHt2Save, zorganizovanou Službou územního plánování a Odborem mezinárodních vztahů magistrátu města Ferrara. Akce se konala na velmi symbolickém místě - přímo v srdci centra města, které je stejně bohaté na kulturní památky jako je ohrožené potenciálně ničivými přírodními katastrofami. Panelové

diskuse následovaly za sérií přednášek o zkušenostech získaných v průběhu let, od zemětřesení v roce 2012, až po používání hydraulické ochrany a péči o kanalizační systémy.

Prognózy na období 2021-2050 upozorňují na dopady změny klimatu v regionu. Srovnání údajů z let 1961-1990 s údaji z následujících třiceti let ukazuje, že teploty vzrostly o 2 °C a přibýlo přibližně 20 letních dnů oproti předchozímu počtu. S poklesem deštivých dnů naopak přibýlo přivalových srážek ve velmi krátkém čase, prudkých a nečekaných, a tropických nocí.

Tyto zprávy předpokládají potřebu integrovaného procesu ochrany podporovaného projektem ProteCHt2Save, v němž je synergie mezi prevencí a reakcí na mimořádné události v souladu se specifickými zdroji příslušných oblastí. *„Ferrara je historicky silně oddaná kultuře, její tvorbě, ochraně a zhodnocování. Způsob, kterým náš region vždy přistupoval ke kulturnímu dědictví, dosáhl cíle zachování zdánlivě neudržitelného majetku, který se prosazuje široce rozšířeným a sdíleným způsobem. Právě jsme začali pracovat na problematice měnícího se klimatu a řízení souvisejících rizik: uvědomování si sociálních, ekonomických a kulturních nákladů přírodních katastrof nám ukazuje, že je nutná dlouhá a rozsáhlá komunikační kampaň, čímž se zefektivní udržitelnost v praxi a řízení rizik“*, říká prof. Gianfranco Franz.

DRUHÉ SETKÁNÍ MÍSTNÍ PRACOVNÍ SKUPNY (LFG) - KREMŽ, RAKOUSKO

Dne 20. listopadu 2018 proběhlo druhé setkání Local Focus Group na Dunajské univerzitě v Kremži, UNESCO regionu Wachau. Zástupci místních a regionálních zúčastněných subjektů, politiků a záchranářů diskutovali o **možné spolupráci v oblasti ochrany kulturního dědictví**. Odpoledne účastníci vyrazili vlakem přes Wachau do Spitzu na Dunaji, kde místní hasiči poskytli stručné informace o svých protipovodňových plánech povodí Dunaje a ukázali své nouzové

vybavení, stejně jako sklady pro mobilní protipovodňovou ochranu.

KONFERENCE INTERACT - VÍDEŇ, RAKOUSKO

5. prosince 2018 byl ProteCHt2save prezentován na konferenci INTERACT ve Vídni. Cílem konference bylo zvýšit povědomí o potenciálu kultury v Evropě, představit rozmanitost projektů kulturního dědictví Interreg, vytvořit platformu pro programy a projekty programu Interreg umožňující **výměnu zkušeností a znalostí**, podpořit aktivizační snahy iniciativy INTERACT a představit novou e-knihu programu INTERACT. Tato **e-kniha** představuje projekty osvědčených

postupů, které byly vybrány v rámci Evropského roku kulturního dědictví 2018. Jedním z **těchto projektů** je i ProteCHt2save. Elektronickou knihu najdete [online](#).

Díky panelovým diskusím o významu kulturního dědictví, výstavě „Spojování kultur, propojení občané“ a 24 představeným projektům a jejich výsledkům na výstavních stáncích, byla konference INTERACT předskokanem k závěrečné konferenci EYCH 2018, která se konala ve Vídni 6. - 7. prosince 2018. ProteCHt2save představil vedoucí partner ISAC-CNR a Alessandra Bonazza se zúčastnila panelové diskuse na téma „Využití kulturního dědictví k usnadnění dalšího rozvoje v jiných odvětvích“. Projekt byl prezentován na stánku spolu s DUK za pomoci projektových letáků, bezpečnostních vest a videa o cvičení TRITOLIA18. [Video](#) je k dispozici na YouTube.

VÝSTUP: MANUÁL PRO SPRÁVCE KULTURNÍHO DĚDICTVÍ

Strategie zmírňování [rizik] a adaptace s cílem čelit v budoucnu tlakům změny klimatu

V souvislosti s tematickým pracovním balíčkem plánovaným v T1 „*Identifikace rizikových oblastí a priorit*“ dokončil CNR-ISAC na konci roku 2018 výstup O.T1.3 Sestavení komplexního Manuálu pro zmírňování a adaptaci. Hlavním cílem Manuálu je **zvýšit povědomí o rizicích a ohrožení a propojit je s opatřeními na ochranu kulturního dědictví** v souladu se systémem Sendai pro snižování rizika katastrof 2015-2030 - dohodou o rozvojové agendě po roce 2015 schválenou Valným shromážděním OSN, která do svých klíčových priorit zahrnuje potřebu chránit kulturní dědictví s tím, že odpovědnost by měla být sdílena se všemi zúčastněnými stranami, včetně místních samospráv, soukromého sektoru a dalších subjektů.

Manuál byl vytvořen pro ochranu kulturního dědictví v měnícím se prostředí, s hlavním cílem pomoci správcům kulturního dědictví (vlastníkům a kurátorům historických budov a sbírek, veřejným činitelům a národním/místním organizacím pečujícím o kulturní dědictví) čelit tlakům působícím v důsledku klimatických změn. Věříme, že je třeba zavést a prosazovat „**politiku ochrany [kulturního dědictví] podporující [jeho] odolnost**“ nebo „**politiku odolnosti podporující ochranu**“ („resilience friendly conservation policy“/“conservation friendly resilience policy“).

Otázka odolnosti si zaslouží větší pozornost v každém z tzv. Sedmi globálních cílů a Čtyř priorit pro Akci, kterou rámec Sendai předpokládá. Z tohoto důvodu Manuál v **první části** představuje **pilíře rámce Sendai** (Porozumění riziku katastrof, Posílení řízení rizika katastrof s cílem jejich zvládnutí, Investování do snižování rizika katastrof, Zlepšení připravenosti na katastrofy a „Postav lepší“ v rámci obnovy a rekonstrukce) a **výsledky nedávných publikací** schematickým a syntetickým způsobem.

Druhá část Manuálu shromažďuje **konkrétní doporučení a pokyny, které jsou rozděleny podle kritických manažerských prvků** (Informace o kulturním majetku, Zakládání, Znalosti a povědomí, Plánování ochrany kulturního dědictví, Politika a předpisy).

Aby bylo možné snadno zvážit a zvládat účinky způsobené extrémními jevy na kulturní majetek, uvádí **poslední část** seznamy jak **manažerských, tak technických doporučení**, rozdělených podle příslušných extrémních jevů (Změna klimatu, Povodeň, Silný déšť, Oheň v důsledku sucha a Vítr).

Manuál končí příklady osvědčených postupů z nedávných projektů, iniciativ, strategií a nástrojů prováděných v oblasti zmírňování a adaptace s cílem čelit budoucím tlakům změny klimatu.

Celý dokument je k dispozici na [webové stránce](#).

Flood

It is recommended that Regional and local Authorities be reminded that:

SECURING FLOOD PROTECTION MEASURES requires all involved to also **UNDERSTAND** what constitutes **CULTURAL HERITAGE HISTORIC VALUE** and **SIGNIFICANCE**.

More **ATTENTION** should be paid to **NON-STRUCTURAL MEASURES** and **INCENTIVES** that may generate and support structural interventions, along with a mobilization of greater and distributed public resources. Such measures include a wide variety of **INSTRUMENTS** from guidelines, mobile applications, training and awareness raising, to insurance programmes.

STRUCTURAL MEASURES require more **CONCENTRATED** and **SUBSTANTIAL FINANCIAL RESOURCES**. However, they have **IMPORTANT ECONOMIC** and **SOCIAL IMPACT**, but an assessment of these impacts, and the relevant cultural heritage data and its inherent value, are not systematically collected.

CENTRALLY PROVIDED pools of **POST-DISASTER PROTECTIVE EQUIPMENT** for preserving residual values and for preventing further collapsing should be accumulated.

Providing building owners with **GUIDELINES** and **REMOTELY ACCESSIBLE TOOLS** supporting **REGULAR MAINTENANCE** and **EARLY REPAIR** of deficiencies will help to substantially reduce the extent of damage.

After the disaster, partial as well as total **RESTORATION OR RECONSTRUCTION WORK** should preferably be carried out, with the **SAME MATERIALS** and **CONSTRUCTION TECHNOLOGIES** as the original as far as possible from the sustainability point of view.

RISK ANALYSIS of historic buildings and cultural assets should **ANALYSE**, **DESCRIBE** and **PROTECT** their special characteristics.

Flood

It is recommended that Operational Bodies and Owners be reminded that:

! Simple compliance with current legislation will not sufficiently protect buildings.

More can be achieved in a **PRE-PLANNED RISK ANALYSIS** and **PREVENTATIVE APPROACH** to ameliorate the consequences of a flood incident from occurring, by involving the production of:

- A MAINTENANCE HANDBOOK
- A RISK MANAGEMENT PLAN
- APPROPRIATE INSURANCE COVERAGE
- STAFF AND OCCUPANCY TRAINING
- ADDITIONAL ACHIEVABLE PRACTICAL MEASURES

BUDOUCÍ UDÁLOSTI

PRVNÍ SETKÁNÍ MÍSTNÍ PRACOVNÍ SKUPINY (LFG) - POLSKO

7. března 2019 uspořádá Regionální rozvojová agentura Bielsko-Biata setkání Místní pracovní skupiny. Název setkání je „Hodnocení rizik a udržitelná ochrana kulturního dědictví v měnícím se prostředí“, podle projektového plánu.

PRVNÍ SETKÁNÍ MÍSTNÍ PRACOVNÍ SKUPINY (LFG) - PRAHA/TROJA, ČESKÁ REPUBLIKA

V úterý 7. května 2019 uspořádá ÚTAM AV ČR společně s Městskou částí Praha-Troja první setkání místní pracovní skupiny (LFG). Proběhne v budově **Staré školy v Troji**. Akce bude mít dvě části - jednu určenou k **šíření a prezentaci projektu místním zainteresovaným stranám** (politikům, krizovým manažerům apod.) a druhou určenou **pro veřejnost**. Účastníci budou mít možnost navštívit historický Trojský mlýn ohrožený povodněmi. Pořadatelé se domnívají, že prezentací a prodiskutováním výstupů projektu ProteCHt2save mohou získat cenné zpětné vazby od přítomných odborníků. Rovněž využijí této příležitosti ke koordinaci budoucí spolupráce a informují zainteresované strany o mezinárodní projektové konferenci v červnu 2019.

DRUHÁ MEZINÁRODNÍ KONFERENCE PROTECHT2SAVE - PRAHA, ČESKÁ REPUBLIKA

Dne 27. června 2019 pořádá ÚTAM AV ČR a Městská část Praha-Troja mezinárodní konferenci na téma „**Řízení ochrany kulturního dědictví v měnícím se prostředí**“. Konference se bude konat v Obecním domě v centru staré Prahy. Místo konání je zejména vhodné pro konferenci ProteCHt2save, neboť historické centrum Prahy je na seznamu kulturního dědictví UNESCO a zároveň ohroženo důsledky přírodními pohromami (v tomto případě povodněmi z blízké Vltavy). Součástí konference bude **technická návštěva** zaměřená na tuto problematiku.

Hlavním cílem akce je **představit nejnovější vývoj** v projektu Interreg Central Europe ProteCHt2save evropským i místním orgánům a zainteresovaným stranám **se zvláštním důrazem na zkušenosti z povodní v Praze** a nahlédnout na problematiku z pohledu řízení ochrany kulturního dědictví v měnícím se prostředí.

*Povodně v Troji v roce 2002,
v popředí ranně barokní Trojský zámek*

LETNÍ ŠKOLA OCHRANY KULTURNÍHO MAJETKU SPOJENÁ S ENVIMAT 2019 - RAKOUSKO

Každoroční Letní škola ochrany kulturních majetku 2019 je pořádána společně s Mezinárodní letní školou ENVIMAT 2019 na Dunajské univerzitě v Kremži ve dnech 8. - 13. července 2019.

Změna klimatu a kulturní krajiny

Týdenní program je založen na nejnovějším výzkumu a projektech financovaných EU v oblasti změny klimatu a hodnocení rizik pro přírodní a kulturní dědictví. Je určen pro vědce, architekty, inženýry, archeology, kurátory, manažery kulturního dědictví, konzervátory, restaurátory, politiky a osoby s rozhodovací pravomocí, vojenský personál, postgraduální studenty a post-doktorandy. Fakulta má ve svém ranku mezinárodní odborníky na změnu klimatu, záležitosti světového dědictví UNESCO, terasovité krajiny, modelování povodní a nouzové plány pro kulturního dědictví.

- Účastnický poplatek ve výši 250 € zahrnuje kurzové materiály, uvítací a závěrečnou večeři a studijní cestu po světovém dědictví UNESCO ve Wachau.
- Uzávěrka přihlášek je 10. června 2019.
- Novinky a registrace: www.donau-uni.ac.at/dbu/summeruniversity
- [Leták](#)

ProteCHt2save klíčová fakta

Trvání projektu: 01. 07. 2017 - 30. 06. 2020

Rozpočet projektu: 2,150,549 €

ERDF fond: 1,787,110 €

Web: <http://www.interreg-central.eu/Content.Node/ProteCHt2save.html>

HLAVNÍ PARTNER

Ústav vědy atmosféry a klimatu -
Národní výzkumná Rada, Itálie

PROJEKTOVÍ PARTNEŘI

Ústav teoretické a aplikované
mechaniky Akademie věd České
republiky

Univerzita pro celoživotní vzdělávání
v Kremži, Dunajská Univerzita v
Kremži

Oblast Bielsko-Biala

Regionální rozvojová agentura
Bielsko-Biala

Místní samospráva Ferrara

Městská část Praha – Troja

Vláda hrabství Baranya

Město Kaštela

Místní samospráva Kočevje

